

Sectorplan 48 Overig explosief afval

I Afbakening

Overig explosief afval bestaat uit explosief afval dat niet is aangemerkt als munitie (zie sectorplan munitie (46) [#link#](#)) of vuurwerk (zie sectorplan vuurwerk (47) [#link#](#)). De belangrijkste aanbieders van overig explosief afval zijn de politie met in beslag genomen explosieven, laboratoria, opleidingsinstituten, (vaak kleine) bedrijven en autodemontagebedrijven.

Een onderscheid wordt gemaakt in:

1. Explosieven van militaire herkomst.
Dit betreft bommen of gevechtsladingen, geleide of ballistische projectielen, munitie voor artillerie, mortieren en kleinkaliberwapens, alle mijnen, torpedo's en dieptebommen, vernielingsladingen; al dan niet pyrotechnische vuurwerken; bundelrekken, moederbommen en dispensers, inrichtingen in werking gesteld door patronen en stuwstoffen en elektrische ontstekingsinrichtingen
2. Ontplobbare stoffen voor civiel gebruik.
Deze kennen hun toepassing bij het slopen van gebouwen en fundaties, het uitvoeren van seismisch onderzoek, de winning van delfstoffen en dergelijke. Ook zwart buskruit, signaleringspijlen en alarmpijlen zoals scheepsnoodsignalen vallen onder het begrip ontplobbare stoffen voor civiel gebruik.
3. Ontplobbare chemicaliën.
Dit betreft o.a. kruit en carbid
4. Geïmproviseerde explosieven.
Dit zijn voorwerpen die explosief materiaal bevatten en die op een zelf bedachte wijze zijn geplaatst of aangemaakt en normaliter zijn vervaardigd uit niet militaire middelen.
5. (hand)Granaten.
6. Explosief materiaal uit het ontstekingsmechanisme van airbags en gordelspanners.
De hoeveelheden explosief materiaal zijn in het algemeen vrij klein.

Onderstaand - niet limitatief bedoeld - overzicht bevat afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen in dit sectorplan, maar niet vallen onder dit sectorplan.

Voor deze afvalstoffen

zie...

Voorwerpen onder druk	Sectorplan 44: Gasflessen en overige drukhouders Sectorplan 50: LPG-tanks
In beslag genomen munitie	Sectorplan 46: Munitie
Evenementen-, theater- en consumentenvuurwerk	Sectorplan 47: Vuurwerk

II Minimumstandaard voor verwerking

De minimumstandaard voor het be- en verwerken van overig explosief afval is verwijderen door verbranden of detoneren onder toepassing van de geldende veiligheidsvoorschriften.

III In- en uitvoer

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk 'Toetsingskader in- en uitvoer' [#link#](#) van het beleidskader. De uitwerking voor overig explosief afval is:

(Voorlopige) verwijdering

Uitvoer voor storten is op grond van nationale zelfverzorging in beginsel niet toegestaan.

Uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan.

In- en uitvoer voor voorlopige verwijdering zijn in beginsel niet toegestaan op grond van nationale zelfverzorging wanneer als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort.

Invoer voor storten is op grond van nationale zelfverzorging en/of nationale wettelijke bepalingen in beginsel niet toegestaan.

Invoer voor verbranden als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan wanneer de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

(Voorlopige) nuttige toepassing

Uitvoer voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan, tenzij uiteindelijk zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort dat de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Het toetsingskader hiervoor is paragraaf 12.6 [#link#](#) van het beleidskader.

Invoer voor (voorlopige) nuttige toepassing is in beginsel toegestaan wanneer de verwerking in overeenstemming is met de Nederlandse minimumstandaard.

IV Achtergrond afbakening en omvang van de stroom

Algemene aspecten

Indien explosieven worden aangeboden bij een bureau van een politieregio dan vindt aanmelding bij de EOD plaats die zorgdraagt voor de afvoer van de explosieven.

Het sectorplan heeft geen betrekking op chemische wapens of biochemische wapens. Chemische wapens zijn niet-explosieve wapens, waarbij de vrijkomende chemische stoffen een schadelijke of dodelijke werking hebben op mensen. Voorbeelden zijn mosterdgas, zenuwgas, traangas, braakgas, pepperspray. Biochemische wapens hebben hun oorsprong in of bestaan uit organismen.

In de Ministerraad van 13 april 1999 is besloten dat de ruiming van explosieven gelet op de zwaarwegende aspecten van openbare orde en veiligheid, is voorbehouden aan de Explosieven Opruimingsdiensten (EOD-en) van het ministerie van Defensie. Het Explosieven Opruimingscommando Koninklijke Landmacht (EOCKL) coördineert dit. De EOD is bereid voor derden zelfzuurstofdragende ontplofbare afvalstoffen en voorwerpen te vernietigen. Bij detonatie door de EOD worden explosieven op speciaal daarvoor aangewezen terreinen tot ontploffing gebracht. Hierbij kan sprake zijn van verwerking buiten de inrichting.

Ontplofbare chemicaliën komen veelal vrij bij het opruimen van magazijnen van laboratoria, opleidingsinstituten en (vaak kleine) bedrijven. Het gaat om explosieve stoffen die geen zuurstof uit de atmosfeer nodig hebben om tot ontbranding of ontploffing te komen (zelfzuurstofdragend, zoals buskruit, pikrinezuur, nitrocellulose, semtex, raketstuwstof), voor zelfontbranding vatbare stoffen (zoals celluloidafval en fosfor) en stoffen die in contact met water brandbare gassen ontwikkelen (zoals kalium, natrium en carbid).

In het ontstekingsmechanisme van airbags en gordelspanners is een kleine hoeveelheid explosief materiaal verwerkt. In Nederland houden bedrijven zich bezig met de inzameling en verwerking van airbags en gordelspanners. Na ontmanteling wordt de gasgenerator gedeactiveerd en worden de overige bestanddelen voor materiaalhergebruik afgevoerd.

Carbid, ook wel calciumcarbide (CaC_2), wordt geproduceerd door cokes (bruinkool/steenkool) en gebluste kalk te verhitten in een oven. De cokes en kalk worden in lagen in een groot vat op elkaar gestapeld. Hierna versmelt men met behulp van elektriciteit de beide materialen tot carbid. Carbid heeft een donkergrijze tot zwarte kleur. Met water reageert carbid tot acetyleengas. Dit gas veroorzaakt een hevige verbrandingsreactie. Met dit doel wordt carbid ook gebruikt voor het melkbusschieten tijdens oud en nieuw. Tegenwoordig wordt carbid of het product hiervan (acetyleengas) nog steeds gebruikt bij autogeen lassen en bij de vervaardiging van staal in hoogovens. Bij het laten rijpen van vruchten zoals appels speelt carbid een rol als belangrijk plantenhormoon.

Omvang afvalstof

De totale productie aan overig explosief afval in Nederland bedraagt minder dan 0,1 kton (situatie 2006).

Euralcodes

Voor de feitelijke afbakening is paragraaf I van het sectorplan bepalend. De in onderstaand overzicht genoemde Euralcodes kunnen betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan. Deze opsomming is indicatief. Wanneer aard en/of herkomst van een afvalstof in overeenstemming zijn met paragraaf I van het sectorplan, dan is niet van belang of de voor de afvalstof gehanteerde Euralcode al dan niet in dit sectorplan of in andere sectorplannen wordt genoemd.

Indicatief overzicht van Euralcodes

160110, 160403

Monitoring

De monitoring van overig explosief afval vindt jaarlijks plaats op basis van meldingen aan het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen. SenterNovem Uitvoering Afvalbeheer rapporteert jaarlijks over de monitoring en de resultaten [#link#](#).

V Overwegingen bij de minimumstandaard

BREF

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor overig explosief afval zijn de in het kader van de IPPC-richtlijn [#link#](#) opgestelde 'BBT-referentiedocumenten (BREFs)' betrokken. Deze documenten zijn in de Regeling aanwijzing BBT-documenten [#link#](#) aangewezen als documenten waarmee rekening gehouden moet worden bij het bepalen van de BBT. Voor overig explosief afval zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstof verwerkt moet worden. De IPPC-richtlijn en daarop gebaseerde BREF's hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Hoogwaardigheid van verwerking

Vanwege veiligheidsoverwegingen is vernietiging door verbranden of detoneren de enige, reële verwerkingsoptie voor overig explosief afval. Hierbij worden zo mogelijk metalen delen gescheiden voor metaalhergebruik. In het algemeen zal het vernietigen van afvalmunitie een vorm van verwijdering betreffen, maar zolang de veiligheid niet in het geding is, is nuttige toepassing - bijvoorbeeld in de dagbouw bij delfstoffenwinning in het buitenland - niet uitgesloten.

Relatie tot de praktijk in Nederland

De minimumstandaard sluit aan bij een bestaande wijze van verwerking en is daarmee uitvoerbaar en bedrijfszeker.

Relatie minimumstandaard en gebruikelijke verwerking in het buitenland

Het niveau van verwerking dat in de minimumstandaard is vastgelegd komt overeen met de gangbare wijze van verwerking in het buitenland. De minimumstandaard leidt daarom niet tot een ongelijk speelveld tussen Nederland en de omliggende landen.

Kosteneffectiviteit

Verwerken van overig explosief afval volgens de minimumstandaard is algemeen aanvaard als haalbaar en kosteneffectief.

Relatie tot de minimumstandaard in LAP1

In vergelijking tot LAP1 is de minimumstandaard inhoudelijk niet gewijzigd.

VI Beleid en regelgeving

Nationale regelgeving en beleid

Bewaren als zelfstandige activiteit

Voor het uitsluitend opslaan van overig explosief afval (bewaren als zelfstandige activiteit) wordt alleen een Wm-vergunning verleend aan de politie en Explosieven Opruimingsdiensten (EOD-en) van het ministerie van Defensie of aan het KLPD. Daarnaast komen gemeentelijke depots in aanmerking voor het bewaren van kleine hoeveelheden. Zie verder hoofdstuk 'Overslaan en opslaan' [#link#](#) van het beleidskader.

Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen

De Regeling scheiden en gescheiden houden van gevaarlijke afvalstoffen [#link#](#) beoogt een zo hoogwaardig mogelijke verwerking van afvalstoffen te stimuleren door verschillende categorieën van gevaarlijke afvalstoffen te scheiden en gescheiden te houden. Overig explosief afval valt onder categorie 41 of 42 van de regeling en moeten gescheiden worden gehouden van andere (gevaarlijke) afvalstoffen. Verzoeken op basis van de regeling om overig explosief afval te mogen mengen met andere afvalstoffen worden alleen gehonoreerd wanneer dit de verwerking volgens de minimumstandaard van zowel overig explosief afval als van de afvalstof waarmee het wordt gemengd niet frustreert. Hiertoe worden zonnodig voorwaarden aan de toestemming verbonden.

Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen

In het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen [#link#](#) is bepaald dat het storten van afvalstoffen die ontplofbaar, corrosief, oxiderend, licht ontvlambaar of ontvlambaar zijn, zoals omschreven in bijlage III bij richtlijn nr. 91/689/EEG van de Raad van 12 december 1991 betreffende gevaarlijke afvalstoffen [#link#](#) niet is toegestaan (categorie 34). Explosieve afvalstoffen zijn onder deze categorie van het besluit begrepen.

VII Achtergronden bij in- en uitvoer

Indeling op basis van Oranje lijst van afvalstoffen

Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van codes van de Oranje lijst van afvalstoffen (bijlage IV van Verordening (EG) 1013/2006 [#link#](#) die voor afvalstoffen van dit sectorplan aan de orde kunnen zijn. De codes zijn ontleend uit de bijlagen van het Verdrag van Bazel [#link#](#) en het OESO-besluit [#link#](#). Voor overbrenging van die afvalstoffen moet altijd de procedure van voorafgaande schriftelijke kennisgeving en toestemming worden gevolgd. De procedure is beschreven in hoofdstuk 'Toetsingskader in- en uitvoer' [#link#](#) van het beleidskader.

Indicatief overzicht van codes op basis van de Oranje lijst

Codes op basis van Bijlage VIII van het Verdrag van Bazel	A4080
---	-------

Indeling op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel (Y-code)

Op basis van het Verdrag van Bazel [#link#](#) zijn gevaarlijke afvalstoffen in te delen in categorieën van Y-codes. Lidstaten van de Gemeenschap dienen aan de hand van onder meer de Y-codes aan de Europese Commissie te rapporteren hoeveel en welke gevaarlijke afvalstoffen zijn overgebracht. Hieronder is een indicatief overzicht gegeven van categorieën van Y-codes van bijlage I van het Verdrag van Bazel die van toepassing op de afvalstoffen kunnen zijn.

Indicatief overzicht van Y-codes op basis van bijlage I van het Verdrag van Bazel

Codes op basis van Bijlage I van het Verdrag van Bazel	Y15
--	-----

Vermeld de code van de Oranje lijst en de Y-code altijd bij kennisgevingen.

VIII Verdere informatie

- Circulaire Bergen van vliegtuigwrakken en vermiste bemanningsleden uit de Tweede Wereldoorlog; opsporen en ruimen van andere explosieven dan geïmproviseerde, d.d. 20 april 2005, kenmerk: EB2005/56191 [#link#](#)
- Circulaire opslag ontplofbare stoffen voor civiel gebruik, d.d. 19 juli 2006, kenmerk EV/2006268085 [#link#](#)